

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/80/2020
Identifikačné číslo spisu:	1711217836
Dátum vydania rozhodnutia:	06.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1711217836.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Slovenský plynárenský priemysel, a.s., IČO: 35 815 256, Mlynské Nivy 44/a, 825 11 Bratislava, zastúpený LEGATE, s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, IČO: 35 846 909, proti žalovanej: B. B. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XXX/XX, L., zastúpená JUDr. Jánom Havlátom, advokátom, so sídlom Rudnayovo námestie 1, 811 01 Bratislava, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/34/2012, o zaplatenie 351.439,62 € s príslušenstvom a o vzájomnej žalobe žalovanej o zaplatenie 1.377.404,62 € s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Co/48/2018-901 zo dňa 19.08.2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19.08.2020 sp. zn. 2Co/48/2018-901 a rozsudok Okresného súdu Pezinok sp. zn. 4C/34/2012-622 zo dňa 27.07.2017 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Pezinok na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 4C/34/2012-622 zo dňa 27.07.2017 zamietol žalobu žalobcu (výrok prvý), žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 470.051,19 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,5 % ročne od 24.07.2013 do zaplatenia, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok druhý) a vo zvyšku vzájomnú žalobu zamietol (výrok tretí). Zároveň priznal žalobcovi nárok na pomernú časť náhrady trov konania (výrok štvrtý).

1.2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručitou súdu prvej inštancie dňa 22.12.2011 domáhal zaplatenia sumy 351.439,62 Eur s úrokom z omeškania vo výške 0,03 % zo sumy 348.120,23 Eur za každý deň omeškania od 26.06.2011 do zaplatenia, titulom vrátenia zálohy na podielovú odmenu za právne služby a zaplatenia zmluvnej pokuty vrátane náhrady trov konania. Skutkovo odôvodnil žalobu tým, že B. N. Z., O.. uzatvoril s právnym predchodcom žalobcu dňa 25.01.1999 mandátnu zmluvu na právne úkony vo veci SEZOOZ GROUP, a.s., dodatkom č. 1 zo dňa 10.01.2002 a dodatkom č. 2 zo dňa 10.05.2004, na základe ktorej zo strany žalobcu boli B. N. Z., O.. uhradené nasledovné sumy: 1. záloha podľa čl. III ods. 2 písm. a) vo výške 1.600.000,- Sk, uhradená dňa 01.03.1999 a na základe faktúry č. 122 zo dňa 02.05.2001 doplatená DPH vo výške 368.000,- Sk, spolu vo výške 1.968.000,- Sk; 2. záloha podľa čl. III ods. 2 písm. b) na základe zálohovej faktúry č. 244205 zo dňa 31.05.2004 a faktúry č. 244006 zo dňa 18.06.2004, vo výške 2 % zo sumy

350.000.000,-Kč, teda suma 8.813.000,- SK bez DPH (pri použití platného kurzu NBS v deň vystavenia zálohovej faktúry), t. j. vo výške 10.487.470,- SK s 19 % DPH. Podľa článku III ods. 2 písm. b) mandátnej zmluvy zo dňa 25.01.1999 (v znení dodatku č. 2 zo dňa 10.05.2004), sa vyplatené zálohy započítajú do celkovej odplaty podľa ods. 1 tohto článku. Podľa ods. 1 čl. III mandátnej zmluvy zo dňa 25.01.1999, v znení jej dodatku č. 2 zo dňa 10.05.2004, mal B. N. Z., O.. nárok za svoju činnosť na odmenu, výška ktorej je 4,2 % z hodnoty neuhradených zmeniek vo výške 350.000.000,- Kč s príslušenstvom, do dňa právoplatného ukončenia sporu (odmena je bez DPH). V prípade neúspechu mal ale B. N. Z., O.. nárok len na odmenu 1.600.000,-Sk bez DPH a bol povinný vrátiť zálohu, poskytnutú podľa čl. III ods. 2 písm. b) do 5 dní od obdržania výzvy žalobcu.

1.3. Žalobca argumentoval tým, že uhradená záloha vo výške 1.968.000,- SK s DPH má povahu zálohovej platby na paušálnu odmenu podľa § 8 vyhlášky MS SR č. 163/2002 Z. z. resp. § 5 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z., dohodnutej pre prípad neúspechu v spore a záloha vo výške 10.487.470,-Sk s DPH povahu zálohovej platby na podielovú odmenu podľa § 10 vyhlášky MS SR č. 163/2002 Z. z. resp. § 7 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. dohodnutú pre prípad plného úspechu vo veci. Záväzky B. N. Z., O.. z mandátnej zmluvy zo dňa 25.01.1999 zanikli v zmysle § 575 ods. 3 Obchodného zákonníka jeho smrťou dňa XX.XX.XXXX. Žalovaná je jedinou dedičkou zosnulého advokáta B. N. Z., O.. Žalobca pre určenie vysporiadania majetkových nárokov mandanta a dediča zosnulého advokáta aplikoval príslušné ustanovenia zákona o advokácii č. 586/2003 Z. z. a vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v zmysle ktorých advokát má právo na dohodnutú podielovú odmenu len za predpokladu, že klient, s ktorým sa dohodol na poskytnutí právnych služieb za túto odmenu, mal plný úspech vo veci. Ak sa skončí konanie len čiastočným úspechom klienta, advokát má právo na pomernú časť dohodnutej podielovej odmeny. Predpokladom vzniku nároku na podielovú odmenu podľa vyhlášky je teda úspech vo veci (úplný alebo čiastočný) v konaní ukončenom právoplatným rozhodnutím. Žalobca dôvodil, že nakoľko v čase smrti B. N. Z. nebola vec, ktorá je predmetom mandátnej zmluvy, právoplatne ukončená a vo veci teda nebol dosiahnutý ani čiastočný úspech, nárok na podielovú odmenu právnenému predchodcovi žalovanej nevznikol. V zmysle čl. III ods. 1 mandátnej zmluvy zo dňa 25.01.1999 v znení jej neskorších dodatkov, v prípade neúspechu v spore má mandant nárok len na odmenu vo výške 1.600.000,- Sk bez DPH, avšak zálohu podľa ods. 2 písm. b) je povinný vrátiť do 5 dní od obdržania výzvy mandanta. V prípade, ak mandatár mandantovi zálohu nevráti riadne a včas, je povinný zaplatiť mandantovi zmluvnú pokutu vo výške 100.000,-Sk a úroky z omeškania vo výške 0,03 % za každý začatý deň omeškania. Žalobca žalobou uplatnený nárok odvodzuje od skutočnosti, že zastupovanie vo veci zmeniek SEZOOZ GROUP, a.s. na základe mandátnej zmluvy zo dňa 25.01.1999 bolo ukončené smrťou advokáta dňa XX.XX.XXXX bez toho, aby bol vo veci dosiahnutý čo i len čiastočný úspech, a teda mandatárovi vznikol nárok len na paušálnu odmenu v zmysle čl. III ods. 1 písm. a) mandátnej zmluvy. Vzhľadom na uvedené vyzval žalovanú listom zo dňa 16.06.2011 na vrátenie zaplatenej zálohy na podielovú odmenu podľa čl. III ods. 1 písm. b) mandátnej zmluvy vo výške 10.487.470,-Sk. Výzva bola doručená žalovanej dňa 20.06.2011. Žalovaná požadovanú sumu do dňa podania žaloby neuhradila.

1.4. Žalovaná podala dňa 16.01.2012 vzájomný protinávrh, ktorým sa domáhala proti žalobcovi zaplata sumy 1.018.584,8 Eur spolu s DPH a úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 16.01.2012 do zaplata a náhrady trov konania. Vzájomný návrh odôvodnila skutkovo a právne tým, že právny predchodca žalobcu dňa 25.01.1999 uzavrel s advokátom B. N. Z. mandátnu zmluvu, na základe ktorej sa advokát zaviazal poskytovať právne služby v prospech žalobcu vo veci SEZOOZ GROUP, a.s. Advokátovi boli v zmysle predmetnej mandátnej zmluvy v znení jej dodatkov vyplatené zálohy na odmenu za právne služby vo výške 1.968.000,-Sk s DPH a vo výške 10.487.470,-SK. Odmena bola dohodnutá ako kombinovaná, a to vo forme podielovej odmeny vo výške 4,2 % zo sumy neuhradených zmeniek vo výške 350.000.000,-Sk pre prípad úspechu vo veci a vo forme paušálnej odmeny vo výške 1.600.000,-Sk v prípade neúspechu vo veci. Dňa 25.01.1999 právny predchodca žalobcu uzavrel s advokátom B. N. Z. mandátnu zmluvu, na základe ktorej sa advokát zaviazal poskytovať právne služby v prospech žalobcu vo veci Globe 21, a.s. Na základe tejto mandátnej zmluvy bola advokátovi vyplatená záloha na odmenu za právne služby vo výške 492.000,-Sk s DPH a suma 476.000,-Sk s DPH ako paušálna odmena. Odmena bola dohodnutá ako kombinovaná, a to vo forme podielovej odmeny, štruktúrovanej v závislosti od výsledku v konaní a vo forme paušálnej vo výške 400.000,-Sk v prípade neúspechu vo veci. Ku dňu smrti B. N. Z. nebola žiadna vec z predmetných

mandátnych zmlúv právoplatne skončená. Smrťou B. N. Z. záväzkovo-právne vzťahy, založené mandátnymi zmluvami, zanikli. Žalovaná poukázala na to, že ust. § 566 a nasl. Obch. zákonníka nerieši situáciu, ako sa majú mandant a právny nástupca zomrelého mandatára vysporiadať v prípade zániku mandátnej zmluvy v dôsledku smrti mandatára. Žalovaná mala za to, že v danom prípade došlo k zrušeniu (zániku) uzavretých mandátnych zmlúv, na základe čoho je ako právny nástupca zosnulého N. Z. povinná vydať žalobcovi zaplatené zálohy (paušálnu odmenu), poskytnuté na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol § 451 ods. 2 OZ. Na druhej strane má voči žalobcovi nárok na zaplatenie peňažného ekvivalentu právnych služieb, ktoré boli poskytnuté (§ 458 ods. 1 OZ), pretože obohatenie na strane žalobcu spočívalo vo výkonoch, ktoré vydať späť logicky nemožno. Peňažný ekvivalent právnych služieb je určený Vyhláškami MS SR o odmenách a náhradách advokátov za právne služby, keďže neexistuje iný relevantný základ pre vyčíslenie peňažnej hodnoty poskytnutých služieb. Žalovaná vo vzájomnom návrhu špecifikovala, že vo veci SEZOOZ GROUP a.s. boli žalobcom zaplatené zálohy spolu vo výške 413.445,86 Eur, peňažný ekvivalent právnych služieb poskytnutých advokátom je 1.111.190,60 Eur + DPH, čo robí rozdiel 697.744,74 Eur + DPH. Vo veci Globe 21, a.s. boli žalobcom zaplatené zálohy spolu vo výške 32.131,72 Eur, peňažný ekvivalent právnych služieb poskytnutých advokátom je 352.971,78 Eur + DPH, čo robí rozdiel 320.840,06 Eur + DPH. Spolu hodnota peňažného ekvivalentu poskytnutých právnych služieb (na základe oboch mandátnych zmlúv) po započítaní žalobcom zaplatených záloh predstavuje sumu 1.018.584,8 Eur + DPH. Zaplatené zálohy zanikli započítaním, nakoľko sa stretli dve pohľadávky rovnakého druhu, ktoré sú spôsobilé na započítanie.

1.5. Písomným podaním zo dňa 27.04.2017, doručeným súdu dňa 28.04.2017, žalovaná upravila svoje podanie zo dňa 21.12.2016 označené ako „Zmena vzájomnej žaloby“ tak, že sa proti žalobcovi domáha zaplatenia istiny vo výške 1.377.404,62 Eur s príslušenstvom (úrok z omeškania vo výške 9 % ročne od 16.01.2012 do zaplatenia), pozostávajúcej zo sumy 690.457,51 Eur (peňažný ekvivalent právnych služieb advokáta vo veci GLOBE 21, a.s. po odpočítaní vyplatenej zálohy na odmenu 32.131,72 Eur) a sumy 686.947,11 Eur (peňažný ekvivalent právnych služieb advokáta v konaniach vedených s UNION bankou, a.s. po odpočítaní vyplatenej zálohy na odmenu vo výške 413.445,86 Eur).

1.6. Súd prvej inštancie vyhodnotil ako dôvodný nárok žalovanej vo výške 1.263.748,74 Eur (súčet súdom skorigovaných súm 470.274,27 Eur a 793.474,47 Eur). Po odpočítaní všetkých peňažných plnení vyplatených právnomu predchodcovi žalovanej (mandatárovi) v zmysle mandátnych zmlúv zo dňa 25.01.1999 vo výške 445.577,58 Eur (súčet súm 413.445,86 Eur a 32.131,72 Eur) a po započítaní žalobou uplatneného nároku na vrátenie zálohy vo výške 348.120,23 Eur istiny, žalovanej priznal istinu 470.051,19 Eur.

1.7. Dospel k záveru, že nakoľko za života advokáta nedošlo k právoplatnému ukončeniu súdnych konaní vo veciach SEZOOZ GROUP a.s. a Globe 21, a.s., v ktorých právny predchodca žalovanej ako advokát právne zastupoval žalobcu (jeho právneho predchodcu) za zmluvnú odmenu v zmysle mandátnych zmlúv, advokátovi nevznikol nárok na podielovú odmenu, dohodnutú pre prípad úspechu v spore, a ani na paušálnu odmenu pre prípad neúspechu v spore. Vzhľadom na to ani žalovanej, ako jeho právnej nástupkyňi, nevznikol nárok na zaplatenie dohodnutej odmeny za právne služby, či už podielovej alebo paušálnej, ale ani nárok na zaplatenie tarifnej odmeny v zmysle osobitných predpisov.

1.8. Súd prvej inštancie po právnej stránke vyhodnotil, že protinárok žalovanej má svoj základ v bezdôvodnom obohatení žalobcu, ktoré obohatenie je po zániku mandátnych zmlúv úmrtím mandatára povinný vydať. Prijaté plnenie zo zaniknutých mandátnych zmlúv spočívalo vo výkonoch (poskytovanie právnych služieb), a teda je na mieste poskytnutie peňažného ekvivalentu mandatórom poskytnutých právnych služieb vo forme obvyklej ceny za poskytovanie obdobných právnych služieb v danom čase na danom mieste, cenu ktorú súd prvej inštancie určil na základe vyhlášok MS SR o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci, s prihliadnutím na čas poskytovania tej ktorej služby. Uviedol, že nárok žalobcu na zaplatenie sumy 348.120,23 Eur titulom vzájomného vypořádania nárokov zo zaniknutého právneho zastúpenia bol v celom rozsahu dôvodný, avšak žalovanej priznaná suma ho prevyšovala, preto súd žalobu žalobcu v tejto časti, vrátane príslušenstva, zamietol.

2.1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 19. augusta 2020 sp. zn. 2Co/48/2018-901 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá. Výrokom II. rozsudok 4C/34/2012-622 zo dňa 27.07.2017 v druhom a treťom výroku zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 572.956,79 Eur spolu s

úrokom z omeškania vo výške 5,5 % ročne od 24.07.2013 do zaplattenia do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti vzájomnú žalobu zamietol. Výrokom III. rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

2.2. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie na základe podaných odvolaní strán sporu dospel k záveru, že sú čiastočne dôvodné. V odôvodnení rozsudku v bode 39. okrem iného konštatoval, že okamihom smrti zaniká povinnosť mandátára splniť voči mandantovi dohodnutú, neuspokojenú časť záväzku, na ktorú bol povinný podľa mandátnej zmluvy. Z uvedeného pre danú vec vyplýva, že zánik záväzku mandátára podľa § 575 ods. 3 ObchZ je zánikom záväzku s účinkami ex nunc, teda k okamihu smrti mandátára. Inak povedané, mandant nie je oprávnený od mandátára už požadovať to, na čo bol zo svojho záväzku voči mandantovi povinný, avšak mandatár, resp. jeho právny nástupca má právo požadovať odmenu v časti, ktorá je úmerná k rozsahu už vykonanej obchodnej záležitosti, v danom prípade v rozsahu poskytnutej právnej služby, pokiaľ odmena za tieto služby do momentu smrti nebola vysporiadaná. Platí to aj opačne, mandant má právo na vrátenie skôr poskytnutého plnenia, ktoré nie je pokryté rozsahom obchodnej činnosti, v danom prípade rozsahom poskytnutej právnej služby.

2.3. K spôsobu určenia odmeny advokáta odvolací súd uviedol, že zmluvné strany využili kombinovaný spôsob, keď sa dohodli na odmene pre prípad úspechu vo veci zodpovedajúcej percentuálnemu podielu z istiny 350.000.000,-Kč v súdnom konaní (podielová odmena), a pre prípad neúspechu v súdnom konaní zodpovedajúcej pevne dohodnutej peňažnej sume (paušálna odmena). V posudzovanom prípade síce bola pri uzavretí zmlúv dohodnutá zmluvná odmena, ale mandatár (právny predchodca žalovanej) potom, ako v prospech žalobcu vykonal úkony právnej služby, pred právoplatným skončením súdnych konaní zomrel. Takýto skutkový a právny stav si zmluvné strany v predmetných mandátnych zmluvách neupravili. Aktuálna vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb č. 655/2004 Z. z. v ustanovení § 6 upravuje prípad, keď advokát neposkytuje právne služby až do úplného vybavenia veci alebo súboru vecí, alebo ak ich neposkytuje za celé dohodnuté obdobie, patrí mu pomerná časť dohodnutej paušálnej odmeny, avšak vzhľadom na kombináciu zmluvnej odmeny, podmienenie druhu a výšky odmeny od výsledku súdneho sporu a najmä na skutočnosť, že výsledok sporu bol závislý vyslovene od činnosti advokáta a jeho záujmu na výsledku sporu, ktorý mal ovplyvniť výšku jeho odmeny (hmotná pohnútka advokáta), teda od činnosti, ktorej výsledok advokát po svojej smrti ovplyvniť už nemohol, je predmetné ustanovenie pre daný prípad nepoužiteľné. Odvolací súd ďalej v bode 45. odôvodnenia uviedol, že vzhľadom na autonómny charakter tohto zmluvného vzťahu možno zároveň konštatovať, že v prípade skončenia zmluvného vzťahu mandátára, skôr ako dôjde k výsledku v zastupovanej veci, v prípade dohodnutej paušálnej a podielovej odmeny, nepatrila právnomu predchodcovi žalovanej ani tarifná odmena (táto by patrila len v prípade neexistencie dohody, príp. jej neplatnosti). Uvedené však súčasne neznamená, že žalovanej že nemal byť priznaný žiaden nárok po ukončení (zániku) tejto dohody, resp. dohôd. Je potrebné si uvedomiť, že právny predchodca žalovanej na podklade týchto dohôd (počas ich trvania) vykonal pre žalobcu viacero úkonov právnej pomoci bez poskytnutia adekvátneho protiplnenia. Preto takýto nárok možno podriaďiť (ako správne ustálil i súd prvej inštancie) pod ustanovenia pojednávajúce o bezdôvodnom obohatení. Konkrétne by sa jednalo o skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia, vzniknutého na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol (§ 451 ods. 2 OZ). Žalovanej vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (plnením z dôvodu, ktorý odpadol) predstavujúceho majetkový prospech, ktorý žalobca bez adekvátneho protiplnenia získal poskytnutím právnych služieb zo strany právneho predchodcu žalovanej. Právnomu predchodcovi žalovanej nevznikol priamy nárok na tarifnú odmenu za úkony právnej služby podľa vyhlášok upravujúcich odmenu advokátov, ale nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške zodpovedajúcej tejto tarifnej odmene. V ďalšej časti odôvodnenia sa odvolací súd zaoberal vznesenou námietkou premlčania a rozsahom uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, čo sa premietlo aj v samotnom výroku rozsudku odvolacieho súdu, kedy zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovanej priznal nárok na peňažné plnenie vo výške 572.956,79 Eur s prísl., pozostávajúceho zo sumy 316.375,95 Eur (ako nárok za úkony právnej pomoci vykonané zo zmluvy voči SEZOOZ GROUP, a.s., po zohľadnení skutočnosti, že súd prvej inštancie nesprávne, t. j. duplicitne odpočítal sumu 348.120,23 Eur a zo sumy 256.580,84 Eur (ako nepremlčaný nárok za úkony právnej pomoci vykonané zo zmluvy voči spoločnosti Globe 21, a.s.) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

3.1. Proti tomuto rozsudku podal žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktorým rozsudok napadol v celom rozsahu, pričom si uplatnil dovolacie dôvody podľa ust. § 420 písm. f) CSP a ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.2. Dovolanie v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a) odôvodnil nesprávnym právnym posúdením troch právnych otázok, v riešení ktorých sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

3.3. Ako prvú uviedol otázku, či sa má plnenie počas platnosti a účinnosti mandátnej zmluvy medzi podnikateľmi považovať za bezdôvodné obohatenie, ak táto zmluva predčasne zanikne, kedy odvolací súd skonštatoval, že ide o bezdôvodné obohatenie vzniknuté na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol (§ 451 ods. 2 OZ). Nesprávnosť tohto záveru dovolateľ videl v tom, že predčasné ukončenie mandátnej zmluvy medzi podnikateľmi sa spravuje režimom podľa Obchodného zákonníka a úkony poskytnuté počas platnosti mandátnej zmluvy sú poskytnuté z právneho titulu tejto zmluvy (nie sú bezdôvodným obohatením), ktorá smrťou mandátára nezanikla od počiatku. Zastáva názor, že ak by mal súd za to, že sa neaplikuje § 575 ObchZ, potom by bolo potrebné skutkovú situáciu podradiť pod § 6 vyhlášky o odmene advokátov č. 665/2004 Z. z., ktorá upravuje nárok na pomernú časť paušálnej odmeny pri nevybavení veci do jej úplného skončenia, pričom paušálna odmena bola v mandátnej zmluve dojednaná. Posúdenie nároku ako bezdôvodného obohatenia z dôvodu, ktorý dodatočne odpadol je v rozpore s doktrínou pre účinky ex nunc zániku obchodných zmlúv. Dovolateľ uviedol, že ak zmluva nedefinuje špecificky výšku odmeny pre prípad predčasného zániku zmluvy, treba vychádzať z ustanovení obsahovo najbližších, a preto má mandatár nárok na primeranú časť odplaty podľa § 574 ods. 4 ObchZ, resp. na pomernú časť paušálnej odmeny podľa § 6 vyhlášky č. 665/2004 Z. z. Posúdením nároku ako bezdôvodného obohatenia došlo podľa právneho názoru dovolateľa k odklonu od judikatúry vyjadrenej v rozhodnutiach 1MObdV/2/2007, 5MCdo/17/2009.

3.4. Druhú právnu otázku, v riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe naformuloval, či je možné kvalifikovať odmenu dojednanú v obchodnoprávných zmluvách medzi nespriaznenými podnikateľmi ako plnenie bez primeraného protiplnenia. Za správne posúdenie danej otázky považoval riešenie, že mandatár má nárok na primeranú časť odplaty podľa § 574 ods. 4 ObchZ, resp. na pomernú časť paušálnej odmeny podľa § 6 vyhlášky č. 665/2004 Z. z. Podľa názoru dovolateľa súd nemôže ignorovať obchodnoprávny režim pre predčasný zánik mandátnej zmluvy uzavretej medzi podnikateľmi podľa ObchZ a z dôvodu, že nie je špecificky upravená odmena pre predčasný zánik zmluvy uprednostniť Občiansky zákonník pred Obchodným zákonníkom a vyhláškou č. 655/2004 Z. z., ktoré sa aplikujú na podnikateľov. Dovolateľ uviedol judikatúru týkajúcu sa výkladu pojmu podnikateľského rizika.

3.5. Ako tretiu právnu otázku uviedol, že ak je dojednaná paušálna odmena za činnosť advokáta tak, že nárok na túto odmenu vzniká k právoplatnosti rozhodnutia o zastupovanej veci, má sa v prípade ukončenia obchodno-právnej zmluvy pred úplným vybavením veci aplikovať odmena zodpovedajúca tarifnej odmene. Dovolateľ uviedol, že zmluvné strany si v prípade Mandátnej zmluvy 1 (SEZOOZ GROUP) dojednali formou Dodatku č. 1A tarifnú odmenu len pre prípad výpovede zo strany žalobcu ako typ vysporiadania špecifický pre daný prípad ukončenia zmluvy. Pre všetky ostatné predčasné ukončenia mandátnej zmluvy, má mandatár nárok na primeranú časť paušálnej odmeny, ktorú má za činnosť (mandatár neznáša riziko), pričom nárok na tarifnú alebo podielovú odmenu (s rizikom pre mandátára) mu nevznikol, keďže sa tak nedohodli, resp. úspech vo veci sa nedostavil. Ako ustálenú rozhodovaciu prax uviedol rozsudok NS SR 1ObdV/7/2010, od ktorého záverov sa mal odvolací súd odkloniť.

3.6. K dôvodom dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP vytkol opätovne nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vzťahu k priznanej tarifnej odmene, nároku na vznik bezdôvodného obohatenia v režime vzniku ex tunc na plnenie počas účinnej mandátnej zmluvy, ak sám súd uznal zánik zmluvy ex nunc. K povahe vzniku bezdôvodného obohatenia z právneho titulu, ktorý odpadol uviedol, že k plneniu mandátára došlo počas platnosti a účinnosti mandátnych zmlúv, počas tejto platnosti a účinnosti žiaden právny dôvod neodpadol. Poukázal na nedostatok vysporiadania sa s otázkou, prečo sa vzájomné vysporiadanie žalobcu a žalovanej nemalo riadiť výlučne ust. vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Oba rozsudky považuje za nedostatočné, arbitrárne a zmätočné, čím malo dôjsť aj k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

3.7. Záverom dovolateľ žiadal odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že I a)

rozsudok Okresného súdu Pezinok zo dňa 27.07.2017, sp. zn. 4C/34/2012-622 v prvom výroku mení tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 348.120,23 Eur a zmluvnú pokutu vo výške 3.319,39 Eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 0,03 % zo sumy 348.120,23 Eur za každý deň omeškania od 26.06.2011 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, b) rozsudok Okresného súdu Pezinok zo dňa 27.07.2017, sp. zn. 4C/34/2012-622 v druhom a treťom výroku mení tak, že vzájomnú žalobu zamietá. Súčasne sa dovolateľovi priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho ako aj dovolacieho konania v plnej výške. Alternatívne žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, pričom si uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnej výške.

4. K dovolaniu sa vyjadril právny zástupca žalovanej, ktorý dovolanie považoval za neopodstatnené. Nesúhlasil s právnym názorom dovolateľa že Obchodný zákonník upravuje inštitút odstúpenia od zmluvy osobitne odlišne od Občianskeho zákonníka, a to napríklad práve odlišným okamihom zániku zmluvy (ex nunc) a s tým súvisiacou potrebou vrátenia si navzájom poskytnutých plnení, ktoré súdna prax nezaraďuje do kategórie bezdôvodného obohatenia, toto však neznamená, že uvedený záver platí pre akýkoľvek prípad zániku zmluvy ex nunc. Právne posúdenie odvolacieho súdu považuje za správne, kedy vzťah je obchodnoprávny, avšak zánikom došlo v dôsledku smrti právneho predchodcu žalovanej k bezdôvodnému obohateniu na strane žalobcu. Vo vzťahu k namietanej absencii ust. § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. uviedol, že paušálna odmena sa má aplikovať výlučne len v prípade, ak dôjde k právoplatnému skončeniu veci (úspechom alebo neúspechom), k čomu však v predmetnom prípade nedošlo, teda nešlo o štandardnú paušálnu odmenu. Uviedol, že je to práve žalobca, ktorý sa snaží zneužiť právo a vyhnúť sa tak povinnosti poskytnúť adekvátne protiplnenie za už poskytnuté rozsiahle právne služby a to tým, že nechce akceptovať fakt, že v dôsledku absencie zmluvnej úpravy pre vyporiadanie týchto obchodno-právnych vzťahov z dôvodu predčasného zániku zmluvy smrťou je povinný uhradiť v konečnom dôsledku viac, ako by musel uhradiť v prípade úspechu vo veci. Mal za to, že rozsudok OS ako aj napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spĺňajú všetky náležitosti, rozhodnutie odvolacieho súdu je dostatočne určité, zrozumiteľné a v súlade so zákonom. Navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť v zmysle ust. § 447 písm. c) CSP, alternatívne ako nedôvodné zamietnuť podľa § 448 CSP a priznať žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Dovolateľ reagoval na vyjadrenie replikou, v ktorej zopakoval a zhrnul svoje argumenty uvedené v dovolaní a v predošlých podaniach na súdoch nižších stupňov. Zdôraznil, že ustanovenie § 5 a § 6 vyhlášky nerozlišujú medzi podmienenou a nepodmienenou paušálnou odmenou, ale tieto poznajú len paušálnu odmenu za činnosť, resp. úplné vybavenie veci. Zopakoval svoj dovolací návrh, na čo sa vyjadril aj právny zástupca žalovanej podaním zo dňa 23.03.2022. V rozsiahlom vyjadrení k jednotlivým bodom vyjadrenia žalobcu okrem iného uviedol, že to, že samotná paušálna odmena v prípade neúspechu v konečnom dôsledku mala zodpovedať poskytnutým zálohám, práve aj uvedené závery iba potvrdzuje, teda zmluvné strany už pri poskytovaní zálohy predpokladali, že mandatár bude zastupovať mandanta až do právoplatného skončenia veci a aj v prípade neúspechu by mal nárok na minimálne paušálnu odmenu, ktorá mu bola poskytnutá práve aj vo forme záloh v zodpovedajúcej výške. Na vyjadrenie žalovanej reagoval žalobca podaním zo dňa 02.08.2022. Zastáva názor, že v pre prípad predčasného ukončenia obchodnoprávnej zmluvy sa na vzájomné vypořádanie zmluvných strán použijú výlučne ustanovenia § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka. V zmysle konštantnej judikatúry súdov preto nemôže ísť v prípade, ak jedna zo strán poskytla plnenie bez primeraného protiplnenia o bezdôvodné obohatenie podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Skutočnosť, že súd priznal žalovanej nárok na zaplattenie odmeny za právne služby z titulu bezdôvodného obohatenia na základe skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia z titulu právneho dôvodu, ktorý dodatočne smrťou právneho predchodcu žalovanej odpadol, preto nemôže byť v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ohľadne stanovenia hodnoty peňažného plnenia podľa ust. § 351 ods. 2 ObchZ uviedol rozhodnutia 3Obdo/80/2019, 1Obdo/5/2012. Zopakoval svoje skôr uvedené argumenty a zotrval na pôvodnom dovolacom návrhu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez

nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP).

7. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

9. Dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a), teda že odvolací súd sa mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v riešení troch právnych otázok, ktoré aj vyšpecifikoval. Ako prvú uviedol otázku právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého počas platnej mandátnej zmluvy v prípade jej predčasného zániku z dôvodu smrti mandátára. Druhá otázka sa týka právneho posúdenia povahy dojednanej paušálnej odmeny medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovanej a tretia otázka má priamy súvis s druhou otázkou, kedy dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie prednosti tarifnej odmeny pred paušálnou odmenou dojednanou pre prípad neúspechu vo veci.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP), nie je viazaný dovolacím návrhom (§ 441 CSP). Dovolací súd sa po posúdení prípustnosti dovolania, zameral na posúdenie dôvodnosti dovolania, kedy podané dovolanie posúdil z hľadiska jeho obsahu a konštatuje, že prípustnosť dovolania je daná v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená. Za právnu otázku, od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie oboch súdov nižšej inštancie, považuje dovolací súd právnu kvalifikáciu plnenia poskytnutého počas platnej mandátnej zmluvy v prípade predčasného zániku zmluvy z dôvodu smrti mandátára za súčasného dojednania kombinovaného režimu odmeny za poskytnuté právne služby spôsobom, že zmluvné strany si dohodli podielovú odmenu pre prípad úspechu vo veci a paušálnu odmenu pre prípad neúspechu, pričom v zmluve absentovala úprava pre prípady predčasného ukončenia mandátnej zmluvy. Dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi neeviduje rozhodnutie, ktoré by túto situáciu riešilo a dávalo tak odpoveď na nastolenú právnu otázku, od riešenia ktorej záviseli rozhodnutia súdov nižších stupňov.

11. Za ťažiskovú otázku je tak nevyhnutné zodpovedať právnu kvalifikáciu plnenia vo forme poskytnutých úkonov právnej služby realizovaných mandátárom počas platnej a účinnej zmluvy do jej predčasného ukončenia z dôvodu smrti mandátára.

12. V súlade s ust. § 575 ods. 3 ObchZ záväzok mandátára zaniká jeho smrťou, ak je fyzickou osobou, alebo jeho zánikom, ak je právnickou osobou. Smrť mandátára ako právna skutočnosť nezávislá od vôle účastníka právneho vzťahu mala za následok zánik mandátnej zmluvy s účinkami ex nunc, teda mandátna zmluva zanikla k okamihu smrti mandátára. V tejto časti dovolací súd uvádza, že argumentácia odvolacieho súdu je správna a nie je jej čo vytknúť.

13. Odvolací súd v bode 45. odôvodnenia uviedol, že vzhľadom na autonómny charakter tohto zmluvného vzťahu možno zároveň konštatovať, že v prípade skončenia zmluvného vzťahu mandátára, skôr ako dôjde k výsledku v zastupovanej veci, v prípade dohodnutej paušálnej a podielovej odmeny, nepatrila právnomu predchodcovi žalovanej ani tarifná odmena (táto by patrila len v prípade neexistencie dohody, príp. jej neplatnosti). Uvedené však súčasne neznamena, že žalovanej nemal byť priznaný žiaden nárok po ukončení (zániku) tejto dohody, resp. dohôd. Je potrebné si uvedomiť, že právny predchodca žalovanej na podklade týchto dohôd (počas ich trvania) vykonal pre žalobcu viacero úkonov právnej pomoci bez poskytnutia adekvátneho protiplnenia. Preto takýto nárok možno podriaďiť (ako správne ustálil i súd prvej inštancie) pod ustanovenia pojednávajúce o bezdôvodnom obohatení. Konkrétne by sa jednalo o skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia, vzniknutého na základe právneho dôvodu, ktorý odpadol (§ 451 ods. 2 OZ). Žalovanej vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (plnením z dôvodu, ktorý odpadol) predstavujúceho majetkový prospech, ktorý žalobca bez adekvátneho protiplnenia získal poskytnutím právnych služieb zo strany právneho predchodcu žalovanej. Právnomu predchodcovi žalovanej nevznikol priamy nárok na tarifnú odmenu za úkony právnej služby podľa vyhlášok upravujúcich odmenu advokátov, ale nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške zodpovedajúcej tejto tarifnej odmene.

14. S touto argumentáciou dovolací súd nesúhlasí a zastáva názor, že v konaní nie sú splnené podmienky na vznik bezdôvodného obohatenia, nakoľko bezdôvodné obohatenie nemohlo vzniknúť z platných a účinných mandátnych zmlúv. Čo je pre súd dôležité je fakt, že mandátne zmluvy (na zastupovanie v konaniach voči spoločnosti SEZOOZ GROUP, a.s. ako aj Globe 21, a.s.) boli od ich uzavretia až k okamihu smrti mandátára platné a účinné, režim odmeny za poskytnuté právne služby bol mandátárovi vo forme záloh vyplatený vrátane paušálnych jednorazových platieb pre prípad neúspechu vo veci, ktoré riadne obdržal a ich vyplatenie nebolo v konaní ani sporným. Mandatár poskytol žalobcovi v priebehu rokov od podpisu zmlúv právne služby, a teda protiplnenie za poskytnuté právne služby nemôže byť v žiadnom prípade posúdené ako bezdôvodné obohatenie získané z dôvodu, ktorý odpadol.

15. Povinnosť k vydaniu bezdôvodného obohatenia nastupuje, ak k vráteniu neoprávnene získaných majetkových hodnôt nemôže dôjsť v rámci konkrétneho právneho vzťahu medzi účastníkmi podľa príslušných ustanovení, ktoré sa na daný právny pomer vzťahujú a neprichádza do úvahy ani zodpovednosť za škodu. Je potrebné zdôrazniť, že záväzok z bezdôvodného obohatenia vzniká iba v prípade, že medzi účastníkmi neexistuje iný právny vzťah, v rámci ktorého zvláštna právna norma ukladá povinnosť plniť danú na základe iného ustanovenia zákona alebo založenú zmluvne. V danom prípade sú ťažiskové jednak mandátne zmluvy uzatvorené medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovanej a jednak vyhláška č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

16. Dovolací súd však už nesúhlasí s ďalšou argumentáciou odvolacieho súdu, ktorý uzavrel, že ustanovenie § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. sa na daný prípad vysporiadania nárokov zo zaniknutej zmluvy nepoužije z dôvodu, že vzhľadom na kombináciu zmluvnej odmeny, podmienenie druhu a výšky odmeny od výsledku súdneho sporu a najmä na skutočnosť, že výsledok sporu bol závislý vyslovene od činnosti advokáta a jeho záujmu na výsledku sporu, ktorý mal ovplyvniť výšku jeho odmeny (hmotná pohánka advokáta), teda od činnosti, ktorej výsledok advokát po svojej smrti ovplyvniť už nemohol.

17. Právny predchodca žalovanej a žalobca si v mandátnej zmluve dojednali kombinovaný spôsob odmeny, kedy pre prípad úspechu vo veci zvolili podielovú odmenu a v prípade neúspechu paušálnu odmenu, ktorá bola právnomu predchodcovi žalovanej riadne vyplatená, o čom strany ani nerozporovali. Vyhláška č. 655/2004 Z. z. v jednotlivých ustanoveniach neupravuje právne následky dojednanej kombinovanej dohody v prípade predčasného ukončenia zmluvy, ku ktorému môže dôjsť v aplikačnej praxi z rôznych dôvodov (výpoveď, odstúpenie od zmluvy, smrť príp. zánik jednej zo zmluvných strán). Rovnako tak sa však vyhláška ani nezmiňuje o podmienenej a nepodmienenej odmene, nepracuje s termínom štandardná a neštandardná paušálna odmena, ktorými argumentovala žalovaná vo svojom vyjadrení, ani s následkami takýchto zmluvných dojednaní pre aplikačnú prax.

18. Zmluvné strany si dojednali paušálnu odmenu pre prípad neúspechu vo veci, pričom úspech ani neúspech nebol za života mandátára dosiahnutý, z čoho odvolací súd vyvodil, že v danom prípade tak neprichádza do úvahy aplikácia § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Dovolací súd s touto argumentáciou nesúhlasí, keďže ako už raz dovolací súd uviedol, vyhláška nepracuje s pojmom podmienená a nepodmienená paušálna odmena, štandardná a neštandardná paušálna odmena a dôsledkami takýchto dojednaní v prípade nepredvídateľných okolností, akými bola aj smrť mandátára. Faktom zostáva, že zmluvné strany v okamihu uzatvárania zmluvy upravili odmenu len pre prípad právoplatného skončenia veci - či už úspechom - kedy mandátárovi mala náležať podielová odmena alebo neúspechom, kedy by mu ostal už obdržaný paušál. Dovolací súd zastáva názor, že najbližšie ustanovenie na riešenie vzniknutej situácie je ust. § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ktorého aplikáciu odvolací súd vylúčil z dôvodu vnútornej pohnútky mandátára na výsledku sporu.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže neboli naplnené podmienky vzniku bezdôvodného obohatenia - právne služby boli poskytované na základe platných a účinných mandátnych zmlúv, nie je možné stotožniť sa ani s argumentáciou odvolacieho súdu, že poskytoval úkony právnej služby bez adekvátneho protiplnenia. Dovolací súd rešpektuje zmluvnú voľnosť strán sporu, z obsahu zmluvy jednoznačne vyplýva, že obe zmluvné strany mali záujem na dlhodobej a evidentne mnohoročnej spolupráci so záujmom mandátára doviest' spory k ich právoplatnému skončeniu, k čomu však z dôvodu jeho smrti nedošlo. Režim predčasného ukončenia zmluvy si ale s výnimkou jednej mandátnej zmluvy, kde si dojednali možnosť skončenia zmluvy výpoveďou zo strany žalobcu - nedohodli, a teda sama zmluva v tejto časti nedáva odpoveď na to, ako sa vysporiadať s poskytnutými právnymi službami, ktoré mandatár realizoval. Rovnako tak ustanovenia Obchodného zákonníka v časti o mandátnej zmluve neupravujú spôsob vyporiadania zmluvných strán pri predčasnom ukončení zmluvy v prípade smrti mandátára.

Je nutné prisvedčiť aj argumentácii žalobcu ohľadne znášania podnikateľského rizika právnym predchodcom žalovanej, ktoré je vysoké obzvlášť v prípade dojednanej podielovej odmeny. Podielová odmena sa viaže na úspech vo veci, pričom druhou podmienkou tejto dohody je neistý výsledok vo veci.

20. Vo vzťahu k určení výšky odmeny mandátárovi v tomto konkrétnom prípade dovolací súd uvádza, že je na mieste aplikácia ustanovenia § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., nakoľko strany si výslovne neupravili režim predčasného skončenia mandátnych zmlúv (s výnimkou jednej zmluvy a možnosti výpovede zo strany žalobcu). Po zohľadnení všetkých okolností prípadu dovolací súd nevidí dôvod, ktorý by vylučoval aplikáciu ust. § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. aj na tento konkrétny prípad.

21. V súlade s ust. § 24 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii odmena advokáta sa určuje na základe dohody medzi advokátom a klientom; ak nedôjde k dohode, patrí advokátovi tarifná odmena.

22. V súlade s ust. § 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb paušálna odmena sa môže dohodnúť a) za poskytovanie právnych služieb v určitom časovom období alebo na neurčitý čas, b) za úplné vybavenie veci alebo súboru vecí. Komentár k tomuto ustanoveniu upravuje, že paušálny charakter tohto druhu zmluvnej odmeny spočíva v tom, že advokátovi vzniká nárok na odmenu v dohodnutej výške bez ohľadu na reálny rozsah poskytnutých právnych služieb, resp. úkonov právnej služby, ako aj bez ohľadu na prípadný procesný úspech klienta v súdnom alebo inom konaní.

23. V súlade s ust. § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ak advokát neposkytuje právne služby až do úplného vybavenia veci alebo súboru vecí alebo ich neposkytuje za celé dohodnuté obdobie, patrí mu pomerná časť dohodnutej paušálnej odmeny; na žiadosť klienta predloží klientovi pri vyúčtovaní špecifikáciu vykonanej práce. Odborná spisba k tomuto ustanoveniu uvádza, že pokiaľ bola paušálna odmena advokáta dohodnutá za vybavenie vecí alebo súboru vecí, bez ohľadu na to, či bola podmienená konkrétnym pozitívnym výsledkom, má advokát nárok na pomernú časť odmeny bez ohľadu na to, či klient následne vybavenie vecí alebo súboru vecí dosiahol alebo nie, ak to neodporuje dohode s klientom. Ustanovenie § 6 citovanej vyhlášky rieši situáciu, keď advokát nemôže naďalej poskytovať právnu pomoc (napr. z dôvodu pozastavenia

činnosti, dlhodobej choroby, vyčiarknutia zo zoznamu advokátov a pod.). V zmysle ust. § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii komora vyčiarkne zo zoznamu advokátov toho, kto zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho. Zmluvné strany mali pre prípad neúspechu vo veci dojednanú paušálnu odmenu avšak z dôvodu predčasnej smrti advokáta k právoplatnému skončeniu veci nedošlo, a teda úspech ani neúspech nebol v konaní dosiahnutý. Rešpektujúc ale vôľu strán ako aj skutočnosť, že iný režim ako režim predpokladajúci úspech, resp. neúspech vo veci si strany nezvolili, je na mieste konštatovať, že ustanovenie § 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. sa na daný prípad vzťahuje a je potrebné ho zohľadniť v ďalšom konaní. Podmienenie uplatnenia paušálnej odmeny, či už úspechom alebo neúspechom v konaní, nevylučuje aplikáciu ust. § 6 vyhlášky o advokátskej tarife na prípady predčasného skončenia mandátnej zmluvy, pokiaľ si strany výslovne v zmluve nevymienili niečo iné.

24. Dovolací súd poukazuje aj na dovolateľom uvedenú judikatúru, a to rozsudok NS SR 1Obdo/7/2010 zo dňa 05.05.2010, ktorého závery sú aplikovateľné aj na toto konanie. V danom konaní mali strany sporu dojednanú paušálnu odmenu bez ohľadu na výsledok a podielovú odmenu určenú percentom z vysúdenej sumy, pričom žalobca si uplatnil náhradu za počet úkonov podľa tarifnej odmeny. Dovolací súd v tomto konaní konštatoval, že v prípade skončenia zmluvného vzťahu odvolaním plnomocenstva skôr, ako dôjde k výsledku v zastupovanej veci, v prípade dohodnutej paušálnej a podielovej odmeny, nepatrí žalobcovi tarifná odmena. Dovolací súd už len dodáva, že ustanovenia o tarifnej odmene sa použijú len pre prípad, ak nedošlo k dohode o odmene.

25. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže dovolací súd konštatoval dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nezaoberal sa dôvodnosťou aj v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP. Nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

26. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) predovšetkým nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovolaním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 CSP a v súlade s ustálenou praxou odvolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie, nakoľko žalobca na základe právoplatného rozsudku v celom rozsahu plnil žalovanej, návrh na odklad vykonateľnosti tak stratil svoje opodstatnenie.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.